

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. balandžio 27 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė) ir Antano Simniškio (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal **suinteresuoto asmens „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 25 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjo „Arik Air Limited“ skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys antstolis Marekas Petrovskis, „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“, „Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON)“.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl vykdomosios bylos sustabdymo, kai kilmės valstybėje kilęs ginčas dėl Europos vykdomojo rašto teisėtumo, pagrindo aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėjas (skolininkas) „Arik Air Limited“ pateikė skundą dėl antstolio veiksmų, prašydamas panaikinti 2020 m. kovo 25 d. antstolio patvarkymą ir 2020 m. kovo 17 d. pareiškėjo prašymą išnagrinėti iš naujo bei sustabdyti vykdomąją bylą Nr. 0123/20/0132, iki įsiteisėjusių kompetentingo Vokietijos teismo procesiniu sprendimu bus visiškai išspręsti pareiškėjo 2020 m. sausio 31 d., 2020 m. vasario 13 d. ir 2020 m. vasario 18 d. prašymai, pateikti Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismui civilinėje byloje Nr. 20B 206/19.
3. Pareiškėjas nurodė, kad antstolio M. Petrovskio žinioje yra vykdomoji byla Nr. 0123/20/0132 pagal suinteresuoto asmens (išieškotojo) „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ (toliau – ir „Lufthansa“) pateiktą vykdomąjį dokumentą – 2019 m. gruodžio 2 d. Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, išduotą Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. birželio 14 d. įsakymo ir 2019 m. spalio 24 d. dalinio vykdomojo rašto byloje Nr. 20B 206/19 pagrindu, dėl 2 292 993,32 Eur skolos, 12 proc. metinių palūkanų normos nuo 1 739 029,46 Eur sumos, skaičiuojamos nuo 2019 m. balandžio 30 d., ir 248,36 Eur vykdymo išlaidų atlyginimo išieškojimo iš pareiškėjo (skolininko).
4. Pareiškėjas pažymėjo, kad 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą, (toliau – Reglamentas 805/2004) 23 straipsnio c punkto ir Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 18 straipsnio 3 dalies pagrindu 2020 m. kovo 17 d. pateikė antstoliui prašymą sustabdyti vykdomąją bylą Nr. 0123/20/0132. Prašymą grindė tuo, kad pareiškėjas kreipėsi į kilmės valstybės (Vokietijos) teismą ir šiuo metu vyksta ginčas tarp šalių dėl Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo sprendimo, pripažinto Europos vykdomuoju raštu, ir jo pagrindu išduoto Europos vykdomojo rašto pažymėjimo, vykdomo antstolio vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/0132, teisėtumo.
5. Pareiškėjas nurodė, kad antstolis, nepagrįstai vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 626 ir 627 straipsniais, nustatančiais privalomuosius ir alternatyviusius vykdomosios bylos sustabdymo ir vykdymo veiksmų atidėjimo teisinius pagrindus, 2020 m. kovo 25 d. patvarkymu atsisakė tenkinti pareiškėjo 2020 m. kovo 17 d. prašymą stabdyti vykdomąją bylą. Reglamento 805/2004 23 straipsnyje nustatyti papildomi materialiniai vykdomosios bylos sustabdymo ir vykdymo veiksmų atidėjimo teisiniai pagrindai. Pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnį, skolininkui užginčijus vykdomuoju raštu patvirtintą teismo sprendimą (šiuo atveju – Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. birželio 14 d. įsakymą) arba kreipusis dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo panaikinimo, valstybės narės (šiuo atveju – Lietuvos), kurioje vykdomas teismo sprendimas, kompetentingas teismas ar kita institucija gali apriboti sprendimo vykdymą, paskelbti sprendimo vykdymą sąlyginiu arba atidėti sprendimo vykdymą.
6. Pareiškėjo teigimu, išieškotojo teisė įvykdyti sprendimą yra visiškai užtikrinta 2020 m. sausio 24 d. turto arešto aktu Nr. S-20/00132, kuriuo antstolis areštavo pareiškėjui priklausančią civilinį orlaivį „Boeing 737-86N“, todėl teismo sprendimo įvykdymui užtikrinti yra pritaikytos būtinos ir proporcingos priemonės. Nesustabdžius vykdomosios bylos arba neatidėjus vykdymo bei antstoliui toliau atliekant vykdymo veiksmus ir, tikėtina, realizavus pareiškėjui priklausančią civilinį orlaivį „Boeing 737-86N“, o vėliau kilmės valstybės (Vokietijos) teismui panaikinus teismo sprendimą ir jo pagrindu išduotą vykdomąjį dokumentą, užtikrinti sprendimo įvykdymo atgręžimo ir grąžinti šalis į pradinę padėtį taptų objektyviai neįmanoma. Netenkinus pareiškėjo prašymo, skolininko ir išieškotojo teisių pusiausvyra yra pažeidžiama, nes išieškotojas įgyja nepagrįstą pranašumą.
7. Suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis su pareiškėjo skundu nesutiko.
8. Suinteresuotas asmuo antstolis nurodė, kad 2020 m. kovo 25 d. patvarkymu skolininko prašymo sustabdyti vykdomąją bylą netenkino,

nenustatęs sprendimo vykdymo sustabdymo pagrindų. Atsižvelgiant į Reglamento 805/2004 23 straipsnio ir Įstatymo 18 straipsnio 1 ir 3 dalių nuostatas, klausimus dėl pateikto vykdomojo dokumento vykdymo ar sustabdymo priima teismas arba antstolis pagal vykdymo vietos įstatymus, t. y. pagal [CPK 625–627](#) straipsnio nuostatas. Reglamento 805/2004 23 straipsnyje nustatyta, kad dėl sprendimo vykdymo sustabdymo sprendžia valstybės kompetentingas teismas arba antstolis, kuriems įtvirtinta savarankiška diskrecija atlikti sustabdymą ar atidėjimą (apribojimą) arba paskelbti dalinį vykdymą. Reglamente 805/2004 nenustatyta jokių privalomų pagrindų stabdyti vykdomąją bylą. [CPK 626](#) ir [627](#) straipsniuose yra nustatytas baigtinis vykdomosios bylos ir vykdymo veiksmų sustabdymo sąrašas, šiuo atveju [CPK](#) nuostatos neįtvirtina procesinės galimybės sustabdyti įsiteisėjusio teismo sprendimo vykdymo tuo pagrindu, kad sprendimo priėmimo valstybės teisme yra pateikti prašymai dėl priimto sprendimo panaikinimo. Be to, pagal [CPK 627](#) straipsnį prašymą dėl vykdymo veiksmų sustabdymo ar atidėjimo gali pateikti išieškotojas, o ne skolininkas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

9. Kauno apylinkės teismas 2020 m. birželio 11 d. nutartimi netenkino pareiškėjo skundo.
10. Teismas, pasisakydamas dėl suinteresuoto asmens (šieškotojo) „Lufthansa“ argumentų dėl pareiškėjo atstovės įgaliojimų veikti skolininko vardu ir atstovauti jo interesams, remdamasis Kauno apygardos teismo 2020 m. gegužės 19 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2S-952-638/2020, kurioje atmetas analogiškais argumentais grindžiamas suinteresuoto asmens „Lufthansa“ atskiras skundas, nustatė, kad [CPK 96 straipsnio](#) 1 dalies 1 punkto, 57 straipsnio reikalavimus atitinkantys atstovavimo faktą patvirtinantys įrodymai yra pateikti į bylą. Pareiškėjo advokatė L. Augytė-Kamarauskienė pateikė abiejų šalių pasirašytą, nenuginčytą 2020 m. vasario 10 d. atstovavimo sutartį Nr. ALK-2020/0002-A, kuria pareiškėjas, atstovaujamas K. O., pavedė advokatų profesinei bendrijai „Lexenī“, atstovaujamai advokatės, teikti teisinę paslaugas.
11. Teismas nustatė, kad antstolis M. Petrovskis vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/00132 vykdo Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. gruodžio 2 d. vykdomąjį raštą Nr. 20B 206/19 dėl 2 292 993,32 Eur skolos išieškojimo iš pareiškėjo (skolininko) „Arik Air Limited“ suinteresuotam asmeniui (šieškotojui) „Lufthansa“. Antstolis 2020 m. sausio 24 d. paragino skolininką įvykdyti sprendimą geruoju, 2020 m. sausio 24 d. turto arešto aktu areštavo orlaivį „Boeing 737-86N“. Antstolis 2020 m. kovo 25 d. patvarkymu netenkino pareiškėjo prašymo sustabdyti vykdymo veiksmus.
12. Vokietijos Hiunfeldo teismo 2019 m. gruodžio 2 d. Europos vykdomojo rašto pažymėjimas išduotas Reglamento 805/2004 pagrindu. Teismas pažymėjo, kad Europos vykdomasis raštas yra vykdomasis dokumentas, kuris vykdomas pagal [CPK](#) VI dalyje išdėstytas taisykles tiek, kiek Reglamentas 805/2004 ir Įstatymas nenustato kitaip.
13. Teismas nurodė, kad pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnį kompetentingas vykdymo valstybės teismas ar institucija, remdamasi skolininko prašymu, gali: a) apriboti vykdymo procesą tik apsaugos priemonių taikymu (šiuo atveju gali būti taikomos *lex fori* (teismo vietos valstybės teisės) nustatytos apsaugos priemonės); b) vykdymo procesą padaryti priklausomą nuo tam tikros užtikrinančios sumos sumokėjimo į teismo ar kitos įgalios institucijos sąskaitą; c) esant ypatingoms sąlygoms – sustabdyti sprendimo vykdymą. Teismo vertinimu, pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnį teismas ar institucija, remdamasi skolininko prašymu, yra laisvi pasirinkti, kurią iš nuostatoje nurodytų vykdymo ribojimo priemonių taikyti ir ar apskritai jas taikyti. Įstatymo 18 straipsnio 1–3 dalies nuostatų pagrindu teisė šiuos klausimus spręsti suteikiama vykdomo vietos apylinkės teismui arba antstoliui, o sustabdant sprendimo vykdymą – tik antstoliui. Nors Įstatyme nenurodyta, kokia tvarka antstolis nagrinėja skolininko pareiškimą dėl vykdymo proceso apribojimo, tačiau laikytina, kad toks pareiškimas turėtų būti nagrinėjamas *mutatis mutandis* (su būtinais (atitinkamais) pakeitimais) taikant [CPK 625](#) straipsnį dėl vykdymo veiksmų atidėjimo, vykdomosios bylos sustabdymo, vykdomojo dokumento grąžinimo.
14. Teismas nustatė, kad pareiškėjas pateikė įrodymus, jog prašymas dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo Nr. 20B 206/19 panaikinimo yra išsiųstas į Vokietijos Hiunfeldo teismą, prašymas priimtas ir 2020 m. vasario 18 d. išsiųstas nagrinėti į Vokietijos Frankfurto prie Maino žemės teismą. Esant šioms aplinkybėms, antstolis privalo taikyti Įstatymo analogiją ([CPK 3](#) straipsnio 6 dalis) ir spręsti klausimą dėl vykdymo veiksmų sustabdymo [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkto pagrindu.
15. Teismas pažymėjo, kad Reglamentas 805/2004 yra taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį, tačiau į šio teisės akto reguliavimo sritį nepatenka bylos dėl bankroto, nemokių bendrovių ar kitų juridinių asmenų likvidavimo ir kt. Sprendimų dėl nemokumo pripažinimą bei vykdymą reguliuoja Tarybos reglamentas Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų, todėl atsižvelgdamas į šių reglamentų tikslus ir nuostatas teismas padarė išvadą, kad Reglamentas 805/2004 negali būti taikomas tais atvejais, kai bankroto procesas yra pradėtas pačiam skolininkui.
16. Remdamasis vykdomojoje byloje esančiais rašytiniais įrodymais teismas padarė išvadą, kad pareiškėjas yra bankrutuojantis, todėl kyla pagrįstų abejonių dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumo Reglamento 805/2004 prasme, tačiau ar teismo sprendimas priimtas ir (ar) jo pagrindu Europos vykdomojo rašto pažymėjimas išduotas teisėtai, tikrinti ir vertinti yra išimtinė kilmės valstybės, t. y. Vokietijos, teismo kompetencija, todėl vykdymo vietos teismas neturi prerogatyvos atlikti šių aplinkybių vertinimo.
17. Teismas pripažino, kad antstolis, sprenddamas pareiškėjo prašymą, turėjo nustatyti, kad egzistavo ypatingos sąlygos sustabdyti vykdymo veiksmus pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktą. Teismo vertinimu, sustabdžius vykdomąją bylą, išieškotojo teisės nebūtų pažeistos, nes jam palankaus Vokietijos teismo sprendimo, jei jis nebus panaikintas, įvykdymas yra visiškai užtikrintas skolininko turto areštu. Nesustabdžius vykdomosios bylos ir antstoliui toliau atliekant vykdymo veiksmus bei realizavus skolininkui priklausantį civilinį orlaivį „Boeing 737-86N“, o vėliau kilmės valstybės teismui panaikinus teismo sprendimą ir jo pagrindu išduotą vykdomąjį dokumentą, užtikrinti sprendimo įvykdymo atgręžimo ir grąžinti šalis į pradinę padėtį taptų objektyviai neįmanoma. Atsižvelgdamas į nurodytas aplinkybes, teismas padarė išvadą, kad antstolio 2020 m. kovo 25 d. patvarkymas, kuriuo netenkintas skolininko prašymas sustabdyti vykdomąją bylą, nepagrįstas.
18. Remdamasis suinteresuoto asmens „Lufthansa“ 2020 m. birželio 3 d. rašytiniais paaiškinimais, pareiškėjo pateiktu advokatės dr. Susanne Kratzsch, atstovaujančios pareiškėjui „Arik Air Limited“ Vokietijos teismuose, 2020 m. gegužės 27 d. raštu teismas nustatė, kad Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismas 2020 m. balandžio 9 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 2-19061/20 sustabdė Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. spalio 24 d. išduoto dalinio vykdomojo dokumento byloje Nr. 20B 206/19 priverstinį vykdymą, skolininkui sumokėjus 2 000 000 Eur užstatą. Byloje nesant rašytinių įrodymų, kad Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutartis yra panaikinta, pakeista ar gautas skundas dėl nutarties pagrįstumo, teismo vertinimu, pareiškėjo prašymas dėl vykdymo veiksmų pradėtų pagal Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. gruodžio 2 d. vykdomąjį raštą Nr. 20B 206/19, sustabdymo vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/00132 išnagrinėtas kilmės valstybės, todėl vykdymo vietos teismui nėra pagrindo spręsti dėl vykdomosios bylos sustabdymo.
19. Teismas nusprendė šalims jų prašomų atlyginti bylinėjimosi išlaidų nepriteisti, remdamasis tuo, kad pareiškėjo skundo teismas netenkino ne dėl jo nepagrįstumo, o dėl to, jog klausimas išspręstas kilmės valstybės teisme ([CPK 93 straipsnio](#) 4 dalis).
20. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjo „Arik Air Limited“, suinteresuoto asmens antstolio M. Petrovskio,

suirerestuoto asmens „Lufthansa“, suirerestuoto asmens „Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON)“ (toliau – ir AMCON) atskiruosiu skundu, 2020 m. rugšėjo 25 d. nutartini panaikino Kauno apylinkės teismo 2020 m. birželio 11 d. nutartį ir klausimą išsprendė iš esmės – pareiškėjo skundą dėl antstolio veiksmų tenkino, sustabdė vykdomąją bylą Nr. 0123/20/0132, iki išteisėjusiu kompetentingu Vokietijos teismo procesiniu sprendimu bus visiškai išspręsti skolininko „Arik Air Limited“ 2020 m. sausio 31 d., 2020 m. vasario 13 d. ir 2020 m. vasario 18 d. prašymai, pateikti Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo civilinėje byloje Nr. 20B 206/19; paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

21. Apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo nustatytais aplinkybėmis ir jų teisiniu vertinimu dėl antstolio veiksmų, sprendžiant vykdomosios bylos sustabdymo klausimą.
22. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyti privalomi vykdomosios bylos sustabdymo pagrindai, o [CPK 627](#) straipsnyje nustatyti pagrindai, kuriems esant antstolis turi teisę sustabdyti vykdomąją bylą arba atidėti vykdymo veiksmus. Reglamento 805/2004 23 straipsnyje nėra nustatyta privalomų vykdomosios bylos sustabdymo pagrindų, tačiau yra nustatytas fakultatyvusis vykdomosios bylos sustabdymo pagrindas. Atsižvelgiant į tai, kad vykdymo procese pagal Europos vykdomojo rašto pažymėjimą yra taikomas Reglamentas 805/2004, kaip nurodė ir pirmosios instancijos teismas, antstolis, sprenddamas skolininko prašymą dėl vykdomosios bylos sustabdymo, privalėjo taikyti įstatymo analogiją ([CPK 3 straipsnio](#) 6 dalis) ir spręsti klausimą dėl vykdymo veiksmų sustabdymo [CPK 626](#) straipsnio 1 dalies 6 punkto pagrindu.
23. Apeliacinės instancijos vertinimu, atsižvelgiant į vykdymo procese galinčią kilti neproporcingai didelę žalą, kreipimasis dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo į jį išdavusios valstybės teismą yra pakankamas pagrindas stabdyti vykdomąją bylą. Pažymėtina, kad nesustabdytus vykdomosios bylos ateiityje gali būti pažeista šalių interesų pusiausvyra: nesustabdytus vykdomosios bylos antstolis, vykdydamas išieškojimą, realizuos areštuotą skolininko turtą (orlaivį), o Vokietijos teismui panaikinus Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, nutraukus priverstinį išieškojimą pagal 2019 m. birželio 14 d. teismo įsakymą Nr. 20B 206/19 ir jo pagrindu 2019 m. spalio 24 d. išduotą dalinį vykdomąjį raštą, 2019 m. gruodžio 2 d. Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, šalių grąžinimas į buvusią padėtį, kuri egzistavo prieš pradėdant vykdymo veiksmus, būtų objektyviai neįmanomas.
24. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutartyje nurodyta, jog vykdymo veiksmai stabdomi tik tuo atveju, jeigu skolininkas sumokės 2 000 000 Eur dydžio užstatą, tačiau nei pirmosios instancijos teismui, nei apeliacinės instancijos teismui nėra pateikta duomenų, kad užstatas būtų sumokėtas. Dėl to pirmosios instancijos teismui nebuvo pagrindo spręsti, kad vykdymo veiksmų sustabdymo vykdomojoje byloje Nr. 0123/20/00132 klausimas yra išnagrinėtas kilmės valstybės, t. y. Vokietijos, teismo.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį teisiniai argumentai

25. Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo „Lufthansa“ prašo: 1) palikti nenagrinėtą pareiškėjo „Arik Air Limited“ atskirąjį skundą; tenkinti šį reikalavimą, priteisti iš pareiškėjo neteisėtai atstovės advokatės L. Augytės-Kamarauskienės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą; 2) netenkinti prašymo palikti pareiškėjo atskirąjį skundą nenagrinėtą, panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. rugšėjo 25 d. nutartį ir pareiškėjo atskirąjį skundą atnėsti, palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2020 m. birželio 11 d. nutartį, nekeičiant nutarties rezoliucinės dalies, tačiau panaikinant ir pašalinant iš nutarties motyvuojamosios dalies visas teismo konstatuotas aplinkybes ir motyvus dėl pareiškėjo „Arik Air Limited“ atstovės įgaliojimų veikti pareiškėjo vardu ir atstovauti jo interesams, teismo išvadą, kad antstolis M. Petrovskis 2020 m. kovo 25 d. priėmė nepagrįstą patvarkymą, ir visus su tuo susijusius motyvus bei konstatuotas aplinkybes; 3) priteisti iš pareiškėjo bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 25.1. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, kad antstolis pagal teisės analogiją turėjo taikyti [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalies 6 punktą ir stabdyti vykdomosios bylos vykdymo veiksmus, nes: 1) vykdymo procesas vyksta pagal Europos vykdomojo rašto pažymėjimą dėl neginčytinų reikalavimų ir šio proceso stabdymas arba apribojimas gali būti vykdomas tik Reglamento 805/2004, kaip tiesiogiai taikytino teisės akto, 23 straipsnio nustatyta tvarka; 2) nebuvo [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkte nurodytų privalomųjų vykdomosios bylos sustabdymo pagrindų, kadangi pareiškėjas nepateikė duomenų, jog sprendimo kilmės valstybėje buvo atnaujintas terminas apeliaciam skundui; Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutartis yra skubiai vykdytina, be to, kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, šia nutartimi jau išspręsti pareiškėjo keliami klausimai dėl vykdomosios bylos sustabdymo.
- 25.2. Apeliacinės instancijos teismas, taikydamas [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkte nustatytus naujus privalomus, Reglamento 805/2004 23 straipsnyje nustatytiems prieštaraujančius sprendimo stabdymo pagrindus, nukrypo nuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ir Teisingumo Teismas) ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos dėl reglamentų tiesioginio veikimo, pažeidė Europos Sąjungos teisės viršenybės principą.
- 25.3. Nustačius, kad skolininko skundas jau išspręstas kilmės valstybėje, nėra teisinio pagrindo spręsti dėl galimų teismo sprendimo vykdymo pasekmių, t. y. galimos nepataisomos žalos padarymo rizikos, ir stabdyti teismo sprendimo vykdymo procesą. Teisės doktrinoje taip pat nurodoma, kad jeigu kilmės valstybėje yra priimamas sprendimas dėl vienos iš Reglamento 805/2004 23 straipsnyje nurodytų teismo sprendimo sustabdymo arba apribojimo priemonių taikymo, tokiu atveju vykdymo valstybėje šis klausimas nebėra sprendžiamas. Šiuo atveju Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismas 2020 m. balandžio 9 d. nutartimi išsprendė pareiškėjo skundą dėl Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. spalio 24 d. dalinio vykdomojo dokumento byloje, kuriuo 2019 m. gruodžio 2 d. buvo išduotas Europos vykdomojo rašto pažymėjimas, ir leido tęsti sprendimo vykdymą, nebent skolininkas sumokės 2 000 000 Eur užstatą.
- 25.4. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė Reglamento 805/2004 23 straipsnį, nepagrįstai apribojo antstolio diskreciją pagal Reglamente 805/2004 nustatytas sprendimo stabdymo arba apribojimo alternatyvas priimti sprendimą dėl vykdomosios bylos sustabdymo. Reglamento 805/2004 23 straipsnyje nenustatyti privalomieji vykdomosios bylos stabdymo pagrindai, todėl antstolis turėjo teisę laisvai priimti sprendimą dėl teismo sprendimo apribojimo, įvertinęs aplinkybes, vykdymo proceso eigą, stadiją.
- 25.5. Apeliacinės instancijos teismo išvada, kad kreipimasis dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo į jį išdavusios valstybės teismą yra pakankamas pagrindas stabdyti vykdomąją bylą, prieštarauja Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktui. Neužtenka vien tik skolininko kreipimosi į kilmės valstybės teismą tam, kad būtų sustabdytas teismo sprendimo vykdymo procesas. Pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktą papildomai turi būti nustatytos nepaprastos aplinkybės, jų buvimą vertina antstolis. Pagal Reglamento 805/2004 nuostatas nepaprastos aplinkybės turi būti suprantamos kaip kitos nei nenugalimos jėgos ypatingos aplinkybės, kurios susidarė ne dėl skolininko kaltės. Šiuo atveju pareiškėjas jokių duomenų apie nepaprastų aplinkybių buvimą antstoliui nepateikė. Pareiškėjui nesumokėjus Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo nutartyje nustatyto užsto, nepateikus antstoliui pažymos apie užsto sumokėjimą, nėra net teorinės galimybės pareiškėjo kreipinąsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo į jį išdavusios valstybės teismą vertinti kaip ypatingą aplinkybę.
- 25.6. Apeliacinės instancijos teismas, kvestionuodamas Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutarties, kuria leidžiama toliau tęsti vykdymo veiksmus, turinį, pažeidė Reglamento 805/2004 1 straipsnio, 5 straipsnio ir 20 straipsnio

1 dalies nuostatas, įtvirtinančias teismų sprendimų dėl neginčytinų reikalavimų abipusio pripažinimo principą.

- 25.7. Pareiškėjas nepateikė tinkamų įrodymų, pagrindžiančių atstovavimą, todėl jo skundas turėjo būti paliktas nenagrinėtas. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai atliko įrodymų tyrimą ir vertinimą, formaliai taikė atstovavimo teisinius santykius reglamentuojančias [CPK](#) 56 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 57 straipsnio nuostatas, nepagrįstai atsisakė priimti ieškotojo su atskiruoju skundu pateiktus įrodymus (pareiškėjo elektroninių laišku, patvirtinančių pareiškėjo nesutikimą, kad jam atstovautų kiti asmenys, ne jo darbuotojai), patvirtinančius, kad K. O. neturėjo įgaliojimo ir teisių veikti pareiškėjo vardu ir sudaryti atstovavimo sutartį. Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo reikalavimus atitinkanti atstovavimo sutartis *per se* (savaime) nėra pakankama pareiškėjo tinkamo atstovavimo faktui nustatyti ir patvirtinti. Pareiškėjo registruota buveinė yra ne Lietuvos Respublikoje arba vienoje iš Europos Sąjungos valstybių narių, o valstybėje su kuria Lietuvos Respublika neturi pasirašiusi dvišalio teisinio bendradarbiavimo sutarčių, todėl net ir pati atstovė pagal pavedimą (advokatė) dėl Nigerijos teisės ypatumų galėjo būti suklaidinta ir nežinoti, kad atstovauja klientui, kuris neturi teisės veikti pareiškėjo vardu ir sudaryti su advokate atstovavimo sutarties. Dėl to teismas, gavęs įrodymus, kad pareiškėjai atstovaujantis asmuo neturi tam įgaliojimų, privalėjo įsitikinti, ar pareiškėjas yra išdavęs tinkamai įformintą įgaliojimą. Tokiu būdu teismas taip pat nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos dėl papildomų įrodymų pateikimo apeliacinės instancijos teisme ir įrodymų vertinimo.
26. Suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis prisidėjimu prie kasacinio skundo prašo kasacinį skundą tenkinti.
27. Pareiškėjas „Arik Air Limited“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo jį atmesti ir Kauno apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 25 d. nutartį palikti nepakeistą, atsisakyti priimti kartu su kasaciniu skundu pateiktus naujus įrodymus, išreikalauti vykdomąją bylą Nr. 0123/20/0132, priteisti iš suinteresuoto asmens „Lufthansa“ bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 27.1. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad vykdomoji byla gali būti sustabdyta ir (ar) vykdymo veiksmai atidėti ne tik [CPK](#), bet ir Reglamente 805/2004 nurodytais pagrindais. Kasaciniame skunde nurodoma Vokietijos teisės doktrina neatitinka Lietuvoje galiojančios Reglamento 805/2004 įgyvendinimo tvarkos, todėl yra neaktuali.
- 27.2. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas klausimą dėl vykdomosios bylos Nr. 0123/20/0132 sustabdymo, pagrįstai vadovavosi Reglamento 805/2004 23 straipsnio ir Įstatymo 18 straipsnio 1 ir 3 dalių nuostatomis. Nėra pagrindo daryti išvadą, kad klausimas dėl vykdomosios bylos jau yra išnagrinėtas kilmės valstybėje narėje ar kad Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. birželio 14 d. mokėjimo įsakymo vykdymo sustabdymas Vokietijoje *per se* sustabdo ir jo pagrindu išduoto savarankiško vykdomojo dokumento – Europos vykdomojo rašto pažymėjimo – vykdymą Lietuvoje ar jo vykdymas Lietuvoje turi būti sustabdytas tokiais pačiais sąlygomis, kaip nurodyta Vokietijos teismo nutartyje. Tai, ar Vokietijos teismas nusprendė sustabdyti Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. birželio 14 d. įsakymo vykdymą pagal Vokietijos nacionalines civilinio proceso taisykles Vokietijoje, neturi visiškai jokios įtakos šio teismo išduoto Europos vykdomojo rašto pažymėjimo vykdymo stabdymui.
- 27.3. Vykdomosios bylos sustabdymas (vykdymo veiksmų atidėjimas) yra vienintelė priemonė skolininkui apginti savo interesus vykdymo valstybėje, kol bus išspręstas ginčas iš esmės tarp šalių ir Europos vykdomojo rašto išdavimo teisėtumo klausimas kilmės valstybėje. Tenkinus kasacinį skundą ir panaikinus skundžiamą nutartį, skolininko ir ieškotojo teisių pusiausvyra būtų pažeista, kadangi ieškotojas prieš skolininką įgytų nepagrįstą pranašumą.
- 27.4. Kasaciniame skunde nepagrįstai iš naujo keliamas klausimas dėl pareiškėjo atstovavimo. Pirmosios instancijos teismas, remdamasis Kauno apygardos teismo 2019 m. gegužės 19 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje [Nr. e2S-952-638/2020](#), padarytomis išvadomis, pagrįstai nusprendė, kad pareiškėjo atstovės įgaliojimai yra įforminti tinkamai ir abejonių teismui nekelia. Byloje esantys įrodymai patvirtina, kad K. O. turi visus įgaliojimus pagal Nigerijos teisę veikti pareiškėjo vardu, todėl jo su atstove sudaryta atstovavimo sutartis yra teisėta ir pakankamas pagrindas atstovauti skolininko interesams Lietuvoje vykstančiuose teisiniuose procesuose. Be to, antstolis M. Petrovskis apie visus atliekamus procesinius veiksmus informavo, skundus priėmė ir nagrinėjo būtent per pareiškėjo įgaliotą atstovę. Tam pagrįsti pareiškėjas prašo kasacinio teismo išreikalauti vykdomąją bylą Nr. 0123/20/0132.
- 27.5. Kasacinio skundo reikalavimas priteisti atstovavimo išlaidų atlyginimą iš atstovės (advokatės) nepagrįstas. Reikalavimai, kurie išimtinai susiję tik su bylos šalies teisėmis ir pareigomis, kurios pagal atstovavimo teisę negali būti perleistos, negali būti nukreipti į procesinį atstovą byloje (šiuo atveju – advokatę).
28. Suinteresuotas asmuo AMCON atsiliepimu į kasacinį skundą prašo jį atmesti ir Kauno apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 25 d. nutartį palikti nepakeistą, priteisti iš suinteresuoto asmens „Lufthansa“ bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 28.1. Teismas pagrįstai nusprendė, kad antstolis, sprenddamas pareiškėjo prašymą dėl vykdomosios bylos sustabdymo, privalėjo taikyti įstatymo analogiją ([CPK](#) 3 straipsnio 6 dalis) ir spręsti klausimą dėl vykdymo veiksmų sustabdymo [CPK](#) 626 straipsnio 1 dalies 6 punkto pagrindu. Nesustabdžius vykdomosios bylos ateityje gali būti pažeista šalių interesų pusiausvyra.
- 28.2. Kilmės valstybėje narėje vyksta ginčas tarp šalių (ieškotojo ir skolininko) dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo panaikinimo Reglamento 805/2004 10 straipsnio 1 dalies b punkto pagrindu, todėl vykdomoji byla galėjo būti sustabdyta ir taikant Reglamento 805/2004 23 straipsnio nuostatas.
- 28.3. Teismas pagrįstai nusprendė, kad nėra pagrindo abejoti dėl pareiškėjo atstovės įgaliojimų veikti pareiškėjo vardu ir atstovauti jo interesams civilinėje byloje. Prejudicinę galią turinčioje Kauno apygardos teismo 2020 m. gegužės 19 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e2S-952-638/2020](#) jau buvo išspręstas klausimas dėl advokatės L. Augytės-Kamarauskienės teisės vesti bylą pareiškėjo vardu.

IV. Kreipimosi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą ir šio teismo priimto prejudicinio sprendimo esmė, byloje dalyvaujančių asmenų rašytiniai paaiškinimai

29. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2021 m. birželio 23 d. nutartimi kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:
- 29.1. Kaip, atsižvelgiant į Reglamento 805/2004 tikslus, *inter alia* (be kita ko), tikslą pagreitinti ir supaprastinti valstybių narių teismų sprendimų vykdymą bei veiksmingą teisės į teisingą teismą užtikrinimą, turi būti aiškinama Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkte nurodyta „nepaprastų aplinkybių“ sąvoka? Kokia yra vykdymo valstybės narės kompetentingų institucijų diskrecija aiškinti „nepaprastų aplinkybių“ sąvoką?
- 29.2. Ar sprendžiant dėl Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkto taikymo reikšmingomis laikytinos aplinkybės, kaip susiklostė nagrinėjamoje byloje, susijusios su teismo procesu kilmės valstybėje, kuriame yra sprendžiamas klausimas dėl teismo sprendimo, kurio pagrindu buvo išduotas Europos vykdomasis raštas, panaikinimo? Pagal kokius kriterijus turi būti vertinamas apskundimo procesas kilmės valstybėje narėje ir kiek išsamus turi būti vykdymo valstybės narės kompetentingų institucijų atliekamas kilmės valstybėje narėje vykstančio proceso vertinimas?
- 29.3. Koks yra vertinimo dalykas sprendžiant dėl Reglamento 805/2004 23 straipsnyje esančios sąvokos „nepaprastų aplinkybių“

taikymo – ar turi būti vertinama atitinkamos ginčo aplinkybės įtaka ginčijant kilmės valstybės teismo sprendimą kilmės valstybėje, ar analizuojama galima atitinkamos reglamento 23 straipsnyje nurodytos priemonės potenciali nauda ar žala, ar skolininko ekonominės galimybės įvykdyti teismo sprendimą, ar analizuojamos kitos aplinkybės?

- 29.4. Ar pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnį galimas kelių šiame straipsnyje nurodytų priemonių taikymas tuo pačiu metu? Jei atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, kokiais kriterijais remiantis vykdymo valstybės kompetentingos institucijos turi rentis, sprendamos dėl kelių minėtų priemonių taikymo pagrįstumo, proporcingumo?
- 29.5. Ar kilmės valstybės teismo sprendimui dėl vykdytinumo sustabdymo (panaikinimo) taikytinas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 36 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas teisinis režimas, ar taikomas teisinis režimas, panašus į nurodytą minėto reglamento 44 straipsnio 2 dalyje?
30. Teisingumo Teismas 2023 m. vasario 16 d. sprendime byloje *Lufthansa Technik AEROAlzey*, C-393/21, (toliau – Prejudicinis sprendimas) pateikė tokius toliau nurodomus išaiškinimus.
31. Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad jame įtvirtinta sąvoka „nepaprastos aplinkybės“ apima situaciją, kai dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymo proceso tuomet, kai kilmės valstybėje narėje skolininkas pateikė skundą dėl šio teismo sprendimo ar prašymą ištaisyti arba panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, kiltų reali rizika šiam skolininkui patirti ypač didelę žalą, kurios atlyginti būtų neįmanoma arba labai sudėtinga tuo atveju, jeigu minėtas teismo sprendimas būtų panaikintas arba vykdomojo rašto pažymėjimas būtų ištaisytas ar panaikintas. Ši sąvoka neapima aplinkybių, susijusių su kilmės valstybėje narėje vykstančiu teismo procesu dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo arba Europos vykdomojo rašto pažymėjimo.
32. Reglamento 805/2004 23 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį leidžiama tuo pačiu metu taikyti šio straipsnio a ir b punktuose nustatytas vykdymo apribojimo ir garantijos pateikimo priemonės, bet neleidžiama tuo pačiu metu taikyti vienos iš šių dviejų priemonių kartu su šio straipsnio c punkte nurodyta vykdymo proceso sustabdymo priemone.
33. Reglamento 805/2004 6 straipsnio 2 dalis, siejama su šio reglamento 11 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdytinumas buvo sustabdytas kilmės valstybėje narėje ir kai šio 6 straipsnio 2 dalyje nurodytas pažymėjimas buvo pateiktas vykdančiosios valstybės narės teismui, šis teismas, remdamasis Europos vykdomuoju raštu pripažintu teismo sprendimu, privalo sustabdyti vykdančiojoje valstybėje pradėtą vykdymo procesą.
34. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 2 d. nutartimi atnaujintas civilinės bylos nagrinėjimas, pasiūlyta byloje dalyvaujantiems asmenims pateikti rašytinius paaiškinimus dėl Teisingumo Teismo Prejudicinio sprendimo
- .
35. Pareiškėjas „Arik Air Limited“ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos nustatytu terminu rašytinių paaiškinimų dėl Prejudicinio sprendimo nepateikė.
36. Suinteresuotas asmuo antstolis M. Petrovskis Lietuvos Aukščiausiajam Teismui pateikė rašytinius paaiškinimus dėl Prejudicinio sprendimo, kuriuose nurodo:
- 36.1. Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo išaiškinimus, pareiškėjas (skolininkas) privalėjo skunde nurodyti ir pagrįsti, kad yra „nepaprastos aplinkybės“, dėl kurių kiltų reali rizika šiam skolininkui patirti ypač didelę žalą, kurios atlyginti būtų neįmanoma arba labai sudėtinga tuo atveju, jeigu minėtas teismo sprendimas būtų panaikintas arba vykdomojo rašto pažymėjimas būtų ištaisytas ar panaikintas. Vykdyto proceso skolininkas nepagrindė ir net neįrodinėjo, kad yra „nepaprastos aplinkybės“, o tik nurodė, kad yra pateiktas skundas kilmės valstybėje, dėl to sprendimo vykdymas turi būti sustabdytas. Apeliacinės instancijos teismui taip pat nesiaiškinus, ar tokios aplinkybės apskritai egzistuoja, skundžiamas teismo sprendimas turėtų būti panaikintas kaip nepagrįstas ir neteisėtas.
- 36.2. Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo išaiškinimus, kad Europos vykdomasis raštas negali sukelti teisinių pasekmių, jeigu juo pripažinto teismo sprendimo vykdytinumas buvo sustabdytas kilmės valstybėje narėje, šiuo atveju įvertinus tai, kad kilmės valstybės teismas nebuvo sustabdęs Europos vykdomojo rašto pažymėjimo vykdymo, apeliacinės instancijos teismas negalėjo sustabdyti Europos vykdomojo rašto pažymėjimo vykdymo, o tuo labiau taikyti įstatymo analogijos ir sprendimo vykdymą stabdyti [CPK](#) 626 straipsnio 1 dalies 6 punkto pagrindu.
37. Suinteresuotas asmuo „Lufthansa“ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo prašo priimti naują įrodymą – Vokietijos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 14 d. nutartį ir pateikė rašytinius paaiškinimus dėl Prejudicinio sprendimo, kuriuose nurodo:
- 37.1. Egzistuoja viešasis interesas peržengti kasacinio skundo ribas pagal [CPK 353 straipsnio](#) 2 dalį ir tuo pagrindu priimti Vokietijos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 14 d. nutartį, kuria atmestas skolininko prašymas, susijęs su Europos vykdomuoju raštu, ir vertinti su tuo susijusias bylas reikšmingas aplinkybes.
- 37.2. Bylą nagrinėjant Teisingumo Teisme Vokietijos Aukščiausiasis Teismas 2023 m. vasario 14 d. galutine ir neskundžiama nutartimi atmetė skolininko prašymą, kurio pagrindu Kauno apygardos teismas skundžiama nutartimi sustabdė Europos vykdomuoju raštu patvirtintos Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo nutarties vykdymą Lietuvos Respublikoje. Taigi, Vokietijos Aukščiausiajam Teismui visiškai išsprendus skolininko prašymus (juos atmetus), net ir skundžiama nutartimi leidžiama vykdyti Europos vykdomuoju raštu patvirtintą Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo nutartį.
- 37.3. Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo išaiškinimus, apeliacinės instancijos teismas privalėjo įvertinti ne tik skolininko, bet ir ieškovotojo interesus, nustatyti, kokią įtaką teismo sprendimo vykdymo sustabdymas turės ieškovotojo interesams, ar ieškovotojas galės patenkinti savo turtinius reikalavimus iš areštuoto turto praėjus vykdymo veiksmų sustabdymo terminui, taip pat įvertinti kitų Reglamento 805/2004 23 straipsnyje įtvirtintų priemonių, mažiau ribojančių ieškovotojo teises, taikymo galimybes.
- 37.4. Nors Prejudiciniame sprendime Teisingumo Teismas ir nepateikė „nepaprastų aplinkybių“ sąrašo, tačiau aiškiai nurodė, kad sąvoka „nepaprastos aplinkybės“ pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktą turi būti aiškinama siaurai. Šiuo atveju skolininkas byloje nenurodė ir nepagrindė nepaprastų aplinkybių egzistavimo.
- 37.5. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas stabdyti vykdomąją bylą yra nesuderinamas su Teisingumo Teismo pateiktu išaiškinimu, kad Europos vykdomuoju raštu patvirtinto teismo sprendimo stabdymas nėra ir negali būti išimtinai susijęs su kilmės valstybėje narėje vykstančiu teismo procesu dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo arba Europos vykdomojo rašto pažymėjimo, nes šios aplinkybės nėra „nepaprastos aplinkybės“, kaip tai nustatyta Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkte.
38. Suinteresuotas asmuo AMCON Lietuvos Aukščiausiajam Teismui pateikė rašytinius paaiškinimus dėl Prejudicinio sprendimo, kuriuose nurodo:

38.1. Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo išaiškinimus, sprendžiant dėl vykdymo proceso sustabdymo Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkto pagrindu, egzistuoja dvi šios teisės normos taikymo sąlygos: 1) tikrinama, ar skolininkas kilmės valstybėje narėje inicijavo teismo procesą, siekdamas užginčyti Europos vykdomojo rašto pripažintą teismo sprendimą arba prašyti ištaisyti ar panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą; 2) vertinama, ar konkrečiu nagrinėjamu atveju egzistuoja „nepaprastos aplinkybės“, kurios apima situacijas, kai dėl Europos vykdomojo rašto pripažinto teismo sprendimo vykdymo proceso kiltų reali rizika šiam skolininkui patirti ypač didelę žalą, kurios atlyginti būtų neįmanoma arba labai sudėtinga tuo atveju, jeigu būtų teismo sprendimas būtų panaikintas arba vykdomojo rašto pažymėjimas būtų ištaisytas ar panaikintas. Šiuo atveju byloje egzistuoja abi šios kumulatyvios sąlygos, nes: 1) skolininkas kompetentinguose Vokietijos teismuose yra užginčijęs išduotą Europos vykdomojo rašto pažymėjimą ir 2) „nepaprastos aplinkybės“ Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkto kontekste pasireiškia tuo, kad besąlyginis sprendimo vykdymas sukeltų itin didelę žalą ne tik paties skolininko, bet ir trečiųjų asmenų interesams.

38.2. Pagal Nigerijos teisę, turto savininkas yra ne skolininkas, bet suinteresuotas asmuo AMCON, kuriam Europos vykdomojo rašto vykdymas ir turto realizavimas sukeltų itin didelę ir neproporcingą žalą. Šiuo metu suinteresuoto asmens nuosavybės teisės į turtą pripažinimo klausimas yra sprendžiamas Lietuvos teismuose – suinteresuotas asmuo netrukus pateiks kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. sausio 17 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e2T-7-330/2023, kuria atsisakyta pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvoje Nigerijos Federacinio Aukštojo Teismo 2022 m. gruodžio 2 d. sprendimą civilinėje byloje Nr. FHC/ABJ/AMC/29/2022, kuris patvirtina suinteresuoto asmens nuosavybės teisę į turtą. Taigi egzistuoja Reglamento Nr. 805/2004 23 straipsnio c punkto vykdymo proceso sustabdymo sąlygos, iki kol Lietuvos Aukščiausiasiam Teismui bus išspręstas klausimas dėl suinteresuoto asmens teisių ir interesų į turtą.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl vykdomosios bylos sustabdymo, kai kilmės valstybėje kilęs ginčas dėl Europos vykdomojo rašto teisėtumo

39. Byloje nustatyta, kad suinteresuoto asmens antstolio M. Petrovskio žinioje yra vykdomoji byla Nr. 0123/20/0132 pagal suinteresuoto asmens ieškovą „Lufthansa“ pateiktą vykdomąjį dokumentą – 2019 m. gruodžio 2 d. Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, išduotą Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo pagal 2019 m. birželio 14 d. įsakymą dėl 2 292 993,32 Eur skolos išieškojimo iš pareiškėjo skolininko „Arik Air Limited“ ir 2019 m. spalio 24 d. dalinį vykdomąjį dokumentą. 2020 m. sausio 24 d. turto arešto aktu Nr. S-20/00132 antstolis areštavo skolininkui priklausančią civilinį orlaivį „Boeing 737-86N“.
40. 2020 m. sausio 31 d., 2020 m. vasario 13 d. ir 2020 m. vasario 18 d. prašymais pareiškėjas skolininkas „Arik Air Limited“ kreipėsi į Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismą prašydamas Reglamento 805/2004 10 straipsnio pagrindu panaikinti 2019 m. gruodžio 2 d. Europos vykdomojo rašto pažymėjimą ir nutraukti priverstinį išieškojimą.
41. 2020 m. kovo 17 d. raštu pareiškėjo „Arik Air Limited“ atstovė advokatė L. Augytė-Kamarauskienė pateikė antstoliui prašymą sustabdyti vykdomąją bylą Nr. 0123/20/0132, iki įsiteisėjusio Vokietijos teismo procesiniu sprendimu bus išspręsti skolininko prašymai dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo panaikinimo. Prašymą grindė Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktu, Įstatymo 18 straipsnio 3 dalimi, [CPK](#) 613 straipsniu, 625 straipsnio 1–2 dalimis, 643 straipsnio 6 punktu.
42. Ginčas byloje yra kilęs dėl antstolio veiksmų, šiam netenkinus pareiškėjo (skolininko) prašymo dėl vykdomosios bylos pagal Vokietijos teismo išduotą Europos vykdomojo rašto pažymėjimą sustabdymo. Antstolis ginčijamą 2020 m. kovo 25 d. patvarkymu atsisakė sustabdyti vykdomąją bylą, remdamasis tuo, kad [CPK](#) 626–627 straipsniuose nenustatyta procesinė galimybė sustabdyti įsiteisėjusio teismo sprendimo vykdymo tuo pagrindu, jog skolininkas kilmės valstybės teisme užginčijo teismo išduoto Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumą. Pareiškėjas (skolininkas), nesutikdamas su antstolio patvarkymu, pateikė skundą, prašydamas panaikinti šį patvarkymą ir tenkinti prašymą dėl vykdomosios bylos sustabdymo, taikyti laikinas apsaugos priemones.
43. Bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme suinteresuotas asmuo ieškovas „Lufthansa“ pateikė Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutartį, kurioje nurodyta, kad nutarta sustabdyti priverstinį vykdymą pagal Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. spalio 24 d. išduotą dalinį vykdomąjį dokumentą byloje Nr. 20B 206/19, jei skolininkas sumokės 2 000 000 Eur užstatą, nesumokėjęs užstatą prašymas sustabdyti priverstinį vykdymą netenkinamas, neįrodžius, kad vykdomasis dokumentas išduotas neteisėtai, ir neįrodžius, jog terminą skolininkas praleido ne dėl savo kaltės. Suinteresuotas asmuo, pateikdamas nurodytą Vokietijos teismo nutartį, pažymėjo, kad šia nutartimi Vokietijos teismas neišnagrinėjo skolininko prašymo dėl vykdomojo dokumento ir Europos vykdomojo rašto pažymėjimo panaikinimo, nes posėdis paskirtas 2020 m. rugpjūčio 20 d., be to, pareiškėjas neginčijo, kad užstatą nesumokėjo.
44. Pirmosios instancijos teismas 2020 m. birželio 11 d. nutartimi netenkino pareiškėjo skundo dėl antstolio veiksmų. Teismas konstatavo, kad antstolis turėjo spręsti dėl vykdymo veiksmų sustabdymo pagal įstatymo analogiją [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkto pagrindu. Taip pat teismas vertino, kad antstolis turėjo spręsti, jog buvo ypatingos sąlygos sustabdyti vykdymo veiksmus pagal Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktą, nes, nesustabdžius vykdomosios bylos ir realizavus skolininkui priklausančią civilinį orlaivį „Boeing 737-86N“, o vėliau kilmės valstybės teismui panaikinus teismo sprendimą ir jo pagrindu išduotą vykdomąjį dokumentą, užtikrinti sprendimo įvykdymo atgręžimo ir grąžinti šalis į pradinę padėtį taptų objektyviai neįmanoma. Nors teismas ginčijamą antstolio 2020 m. kovo 25 d. patvarkymą, kuriuo netenkinamas skolininko prašymas sustabdyti vykdomąją bylą, pripažino nepagrįstu, teismas nutarė, kad pareiškėjo prašymo dėl vykdymo veiksmų sustabdymo nėra pagrindo nagrinėti, nes toks prašymas jau yra išnagrinėtas kilmės valstybės teismo – Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutartimi, kuria nutarta sustabdyti Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismo 2019 m. spalio 24 d. išduoto dalinio vykdomojo dokumento bylą Nr. 20B 206/19 priverstinį vykdymą, jei skolininkas sumokės 2 000 000 Eur užstatą.
45. Apeliacinės instancijos teismas 2020 m. rugsėjo 25 d. nutartimi priėmė priešingą procesinį sprendimą ir, panaikinęs pirmosios instancijos teismo nutartį, tenkino pareiškėjo skundą ir nutarė sustabdyti vykdomąją bylą Nr. 0123/20/0132, iki įsiteisėjusio kompetentingo Vokietijos teismo procesiniu sprendimu bus visiškai išspręsti pareiškėjo prašymai. Teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad antstolis 2020 m. kovo 25 d. priėmė nepagrįstą patvarkymą, nes antstolis turėjo taikyti įstatymo analogiją ir spręsti klausimą dėl vykdymo veiksmų sustabdymo [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkto pagrindu, o atsižvelgiant į vykdymo procese galinčią kilti neproporcingai didelę žalą, kreipimasis į kilmės valstybės teismą, ginčijant Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumą, yra pakankamas pagrindas stabdyti

vykdomąją bylą. Įvertinęs tai, kad byloje nėra duomenų, patvirtinančių, jog Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutartyje nurodytas užstatas dėl vykdymo veiksmų stabdymo yra sumokėtas, apeliacinės instancijos teismas nusprendė, jog nėra pagrindo vertinti, kad vykdymo veiksmų sustabdymo vykdomojoje byloje klausimas yra išnagrinėtas kilmės valstybės teisme.

46. Taigi abu bylą nagrinėję teismai nusprendė, kad ginčijamas antstolio patvarkymas, kuriuo atsisakyta sustabdyti vykdomąją bylą, yra nepagrįstas. Teismų vertinimu, sprendimas dėl vykdomosios bylos pagal Europos vykdomojo rašto pažymėjimą sustabdymo, antstolis privalėjo vadovautis pagal įstatymo analogiją [CPK](#) ir spresti, jog kreipimasis į kilmės valstybės teismą ginčijant Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumą yra pakankamas pagrindas stabdyti vykdomąją bylą. Teismų pozicijos išsiskyrė tik vertinant Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutarties turinį ir jos reikšmę. Pirmosios instancijos teismas vertino, kad nurodyta nutartimi jau yra išspręstas skolininko prašymas dėl vykdymo veiksmų sustabdymo, todėl vykdomo valstybėje nebėra pagrindo spresti dėl to paties. Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas padarė priešingą išvadą ir pats nutarė tenkinti pareiškėjo (skolininko) prašymą dėl vykdomosios bylos sustabdymo.
47. Suinteresuotas asmuo (išieškotojas) „Lufthansa“, nesutikdamas su apeliacinės instancijos teismo nutartimi, kasaciniu skundu, be kita ko, prašo panaikinti šio teismo nutartį, paliekant galioti pirmosios instancijos teismo nutartį, pakeičiant jos motyvus. Suinteresuoto asmens teigimu, abu bylą nagrinėję teismai nepagrįstai nusprendė, kad antstolis turėjo vadovautis [CPK 626 straipsnio](#) 1 dalies 6 punkte nurodytu privalomuoju vykdomosios bylos sustabdymo pagrindu, dėl vykdomosios bylos sustabdymo galėjo būti sprendžiama tik Reglamento 805/2004, kaip tiesiogiai taikytino teisės akto, 23 straipsnio nustatyta tvarka, teismų išvada, kad kreipimasis dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo į jį išdavusios valstybės teismą yra pakankamas pagrindas stabdyti vykdomąją bylą, prieštarauja Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktui, pareiškėjas jokių duomenų apie nepaprastų aplinkybių buvimą antstoliui nepateikė. Teisėjų kolegija iš esmės vertina kaip pagrįstus nurodytus suinteresuoto asmens argumentus.
48. Antstolis yra valstybės įgaliotas asmuo, kuriam valstybė suteikia vykdomųjų dokumentų vykdymo, faktinių aplinkybių konstatavimo, dokumentų perdavimo ir kitas įstatymų nustatytas funkcijas (Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 21 straipsnio 1 dalis). Vykdomo procesas yra grindžiamas bendraisiais teisiniais teisėtumo, interesų derinimo ir proporcingumo principais, kurie reiškia, kad antstolis, vykdydamas vykdomuosius dokumentus, privalo imtis visų teisėtų priemonių išieškotojo interesus tinkamai apginti, nepažeisdamas kitų vykdomo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). Antstolis turi pareigą savo veikloje vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Antstolių įstatymu bei kitais įstatymais, kitais teisės aktais, Antstolių profesinės etikos kodeksu (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 2 dalis).
49. Atsižvelgiant į tai, kad ginčas kilęs dėl antstolio veiksmų vykdomojoje byloje pagal Vokietijos teismo išduotą Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, aktualus Reglamentas 805/2004 ir jame nustatytas teisinis reguliavimas, ypač kiek jis susijęs su antstolio teisių ir pareigų apimtimi vykdomoje byloje. Primitina, kad šio Reglamento 805/2004 tikslas – sukurti Europos vykdomąjį raštą neginčytiniams reikalavimams, kad, nustačius minimalius reikalavimus, teismo sprendimai, susitarimai ir autentiški dokumentai galėtų laisvai judėti visose valstybėse narėse, iki pripažinimo ir sprendimo vykdymo neatliekant tarpinių procedūrų valstybėje narėje, kurioje turi būti vykdomas sprendimas. Reglamentas 805/2004 įtvirtina alternatyvų būdą įvykdyti kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą – leisdamas, *inter alia*, teismo sprendimus, priimtus bylose dėl neginčytinų reikalavimų, pripažinti Europos vykdomuoju raštu.
50. Reglamento 805/2004 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, nepažeidžiant šio reglamento IV skyriaus dėl vykdymo nuostatų, vykdymo procedūros atliekamos vadovaujantis valstybės narės, kurioje vykdomas teismo sprendimas, teisės aktais. Europos vykdomuoju raštu pripažintas teismo sprendimas yra vykdomas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir teismo sprendimas, priimtas valstybėje narėje, kurioje vykdytinas teismo sprendimas.
51. Pagal Įstatymą, skirtą užtikrinti tinkamą civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos teisės aktų ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimą, šiuo atveju, be kita ko, ir minėto Reglamento 805/2004, 13 straipsnio 3 dalį teismo sprendimai, dėl kurių išduotas Europos vykdomasis raštas, yra vykdytini dokumentai, kurie vykdomi pagal [CPK](#) VI dalyje išdėstytas taisykles tiek, kiek Reglamentas 805/2004 ir Įstatymas nenustato kitaip.
52. Taigi nurodyto teisinio reguliavimo nuostatos suponuoja, kad antstolis, vykdydamas kitos valstybės narės teismo sprendimą, dėl kurio išduotas Europos vykdomasis raštas, vadovaujasi [CPK](#) tiek, kiek jo nuostatos neprieštarauja Reglamento 805/2004 ir Įstatymo nuostatomis.
53. Reglamento 805/2004 23 straipsnyje yra įtvirtinti teismo sprendimo, dėl kurio išduotas Europos vykdomasis raštas (jo pažymėjimas), vykdymo atidėjimo arba sustabdymo pagrindai. Šiame straipsnyje nustatyta, kad kai skolininkas užginčijo Europos vykdomuoju raštu patvirtintą teismo sprendimą, įskaitant prašymą peržiūrėti, kaip apibrėžta reglamento 19 straipsnyje, arba kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo ištaisymo ar panaikinimo pagal reglamento 10 straipsnio nuostatas, valstybės narės, kurioje vykdytinas teismo sprendimas, kompetentingas teismas ar institucija gali, remdamasi skolininko prašymu: a) apriboti vykdymo procesą iki apsaugos priemonių; arba b) teismo sprendimo vykdymą paskelbti sąlyginiu su tokia saugumo sąlyga, kokią jis nustato; arba c) esant nepaprastoms aplinkybėms – atidėti (sustabdyti) teismo sprendimo vykdymo procesą.
54. Pagal Įstatymo 18 straipsnio 3 dalį Reglamento 805/2004 23 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytus sprendimus pagal kompetenciją priima teismo sprendimo ar autentiško dokumento vykdymo vietos antstolis.
55. Teisėjų kolegija šiame kontekste nurodo, kad reglamentai yra tiesiogiai taikomi valstybėse narėse, kaip nurodyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnyje. Atsižvelgdama į tai, taip pat į pirmiau aptartas Reglamento 805/2004 ir Įstatymo nuostatas susijusias su vienoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo, dėl kurio išduotas Europos vykdomasis raštas (jo pažymėjimas), vykdymu kitoje valstybėje narėje, teisėjų kolegija, pritardama suinteresuoto asmens „Lufthansa“ argumentui, pažymi, kad tuo atveju, kai skolininkas pateikia prašymą sustabdyti vykdomąją bylą tuo pagrindu, jog skolininkas kilmės valstybėje kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo panaikinimo, antstolis privalo vadovautis Reglamento 805/2004 23 straipsniu, kuris būtent ir reglamentuoja šį specialų teismo sprendimo vykdymo sustabdymo pagrindą. Tokiu atveju, priešingai nei nusprendė bylą nagrinėję teismai, pagal įstatymo analogiją [CPK](#) vykdymo veiksmų sustabdymo pagrindai netaikytini.
56. Kaip minėta, pareiškėjas (skolininkas) prašymą antstoliui dėl vykdomosios bylos sustabdymo grindė Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punktu, nurodydamas, kad kilmės valstybėje kreipėsi į Vokietijos Hiunfeldo apylinkės teismą dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo panaikinimo, todėl antstolis turėtų sustabdyti vykdomąją bylą, iki Vokietijos teismas galutiniu sprendimu išspręs jo reikalavimus. Pareiškėjas teigė, kad Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkte nurodytų nepaprastų aplinkybių egzistavimą įrodo tai, jog pareiškėjas kilmės valstybėje narėje (Vokietijoje) ginčija teismo sprendimą, dėl kurio išduotas Europos vykdomojo rašto pažymėjimas, tuo pagrindu, kad jam nebuvo tinkamai pranešta apie teismo procesą ir priimtą teismo sprendimą. Kitaip tariant, pareiškėjas Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkte nurodytomis nepaprastomis aplinkybėmis laikė Europos vykdomojo rašto pažymėjimo išdavimo užginčijimo Reglamento 805/2004 10 straipsnio pagrindu faktą.
57. Pagal Reglamento Nr. 805/2004 23 straipsnio c punktą tuo atveju, kai skolininkas kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo panaikinimo pagal reglamento 10 straipsnį, vykdančiosios valstybės narės teismas arba kompetentinga institucija skolininko prašymu gali sustabdyti vykdymo procesą, esant nepaprastoms aplinkybėms. Teisėjų kolegijai kilo abejonių, kaip turėtų būti aiškinama Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkte nurodyta nepaprastų aplinkybių sąvoka, todėl kolegija, kreipdamasi į Teisingumo Teismą, klausė, ar nustatant šios sąvokos apimtį yra svarbios aplinkybės, susijusios su kilmės valstybėje narėje pradėtu teismo procesu dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo arba Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumo, ir kiek.

58. Prejudiciniame sprendime Teisingumo Teismas išaiškino, kad vykstantis teismo procesas, kurį kilmės valstybėje narėje inicijavo skolininkas, siekdamas užginčyti Europos vykdomuoju raštu pripažintą teismo sprendimą arba prašyti ištaisyti ar panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, yra išankstinė sąlyga tam, kad vykdančiosios valstybės narės teismas arba kompetentinga institucija pradėtų nagrinėti klausimą, ar yra nepaprastų aplinkybių, kad galėtų sustabdyti šio vykdomojo rašto vykdymą (Prejudicinio sprendimo 37 punktas). Tuo tarpu sąvoka „nepaprastos aplinkybės“ turi būti aiškinama siaurai (Prejudicinio sprendimo 34, 43–44 punktai). Ši sąvoka neapima aplinkybių, susijusių su kilmės valstybėje narėje vykstančiu teismo procesu dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo arba Europos vykdomojo rašto pažymėjimo (Prejudicinio sprendimo 46 punktas).
59. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad galimybė sustabdyti Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymo procesą turi būti suteikta tik tais atvejais, kai tęsiant vykdymą kiltų reali rizika skolininkui patirti ypač didelę žalą, kurią atlyginti būtų neįmanoma arba labai sudėtinga, jeigu jo kilmės valstybėje narėje pateiktas skundas ar prašymas būtų patenkintas (Prejudicinio sprendimo 36 punktas).
60. Kaip nurodė generalinis advokatas 2022 m. spalio 20 d. pateiktoje išvadoje Teisingumo Teismo nagrinėtoje byloje, „nepaprastos aplinkybės“ siejamos su žala, kurią skolininkas galėtų patirti nedelsiant įvykdžius sprendimą. Šioms aplinkybėms turi būti būdingas dėl šio vykdymo atsiradusios žalos rimtumas ir nepataisomas pobūdis, atsizvelgiant į laikiną ir neaiškią padėtį, susiklosčiusią dėl procedūrų, kurias skolininkas pradėjo kilmės valstybėje narėje (išvados 54 punktas). Šalis, prašanti taikyti laikinąją apsaugos priemonę, visada turi paaiškinti ir įrodyti tikėtiną rimtos ir nepataisomos žalos atsiradimą. Nors siekiant nustatyti, kad tokia žala yra, nebūtina reikalauti, kad žalos atsiradimas ir neišvengiamumas būtų nustatyti visiškai užtikrintai, ir užtenka, kad ši žala būtų pakankamai tikėtina, vis dėlto ieškovas turi įrodyti faktines aplinkybes, kuriomis grindžiama galimybė patirti tokią žalą (išvados 56 punktas). Vien turint žala iš esmės, arba išskyrus atvejus, kai susiklosto išimtinės aplinkybės, negali būti laikoma nepataisoma, o pinigine kompensacija paprastai atkuria nukentėjusiam asmeniui iki žalos atsiradimo buvusią padėtį, prireikus pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo (išvados 57 punktas). Vykdomo valstybės narės teismas arba kompetentinga institucija turėtų rasti teisingą pusiausvyrą tarp kreditoriaus intereso užtikrinti greitą sprendimo vykdymą ir skolininko intereso išvengti galimai didelės ir nepataisomos žalos, jei dėl neatidėliotino vykdymo patirtų nuostolių nebūtų įmanoma kompensuoti (išvados 60 punktas).
61. Atsižvelgiant į aptartus Teisingumo Teismo išaiškinimus, generalinio advokato išvadą, sprendina, kad Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumo užginčijimo kilmės valstybėje narėje aplinkybė savaime nelemia pagrindo vykdymo valstybėje skolininko iniciatyva sustabdyti vykdomąją bylą. Kai kilmės valstybėje narėje skolininkas pradėjo teisminį procesą, ginčydamas Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumą, skolininkas, kreipdamasis į vykdymo valstybės narės antstolį su prašymu sustabdyti vykdomąją bylą, turi pagrįsti esant „nepaprastoms aplinkybėms“, kurios siejamos su ypač didele žala, jei vykdymo veiksmai nebus sustabdyti.
62. Šiuo atveju pagal byloje nustatytas aplinkybes pareiškėjas reikalavimą antstoliui dėl vykdomosios bylos sustabdymo grindė iš esmės tik kreipimosi į kilmės valstybės teismą, ginčijant Europos vykdomojo rašto pažymėjimo teisėtumą, faktų. Kitų aplinkybių ar įrodymų, pagrindžiančių nepaprastų aplinkybių, kaip ši sąvoka turi būti aiškinama Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkto kontekste, egzistavimą kreipimosi į antstolį ir jo ginčijamo patvarkymo priėmimo metu, pareiškėjas nepateikė.
63. Taigi, priešingai nei nusprendė bylą nagrinėję teismai, pareiškėjo nurodytos aplinkybės nesudarė pagrindo antstoliui sustabdyti vykdomąją bylą, nes Reglamento 805/2004 23 straipsnio c punkte nurodytų nepaprastų aplinkybių buvimas nebuvo nustatytas. Atitinkamai teisėjų kolegija konstatuoja, kad nors antstolis, priimdamas ginčijamą 2020 m. kovo 25 d. patvarkymą, nepagrįstai rėmėsi iš esmės vien tik CPK normomis ir nesirėmė Reglamento 805/2004 nuostatomis, tačiau priėmė teisingą sprendimą nestabdyti vykdomosios bylos pagal pareiškėjo pateiktą reikalavimą. Taigi, nėra pagrindo pripažinti, kad antstolis atliko neteisėtus veiksmus.
64. Pažymėtina, kad, vertinant antstolio veiksmų teisėtumą, kilmės valstybės narės teismo, t. y. Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo, 2020 m. balandžio 9 d. nutartis, kuria rėmėsi bylą nagrinėję teismai, vertintina kaip neturinti teisinės reikšmės. Tokią išvadą lemia keletas aspektų, kurių vienas yra tai, kad nurodyta Vokietijos teismo nutartis apskritai buvo priimta vėliau, nei antstolis priėmė ginčijamą patvarkymą. Kitas aspektas yra tai, kad ši kilmės valstybės narės teismo nutartis yra sąlyginė nutartis, nes siejo priverstinio vykdymo pagal Vokietijos teismo išduotą dalinį vykdomąjį dokumentą stabdymą su užstato sumokėjimu. Šiame kontekste taip pat pabrėžtina, kad net jei tokia nutartis būtų buvusi priimta iki antstolio ginčijamo patvarkymo priėmimo, savaime tokios nutarties priėmimo faktas nesudarytų kliūties antstoliui spręsti dėl vykdomosios bylos sustabdymo pagrindo, kadangi, kaip minėta, antstolis šį klausimą pagal skolininko reikalavimą turi spręsti pagal Reglamento 805/2004 nuostatas.
65. Įvertinusi tai, kad bylą nagrinėję teismai, sprenddami ir priimdami sprendimus dėl vykdomosios bylos sustabdymo, išimtinai rėmėsi nurodyta Vokietijos teismo nutartimi, kuria spęstas klausimas dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymo sustabdymo, teisėjų kolegija, kreipdamasi į Teisingumo Teismą, kėlė klausimą dėl Reglamento 805/2004 nuostatų aiškinimo, vertinant kilmės valstybėje narėje priimto teismo sprendimo, kuriuo nurodoma sustabdyti Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo dėl neginčytino reikalavimo vykdytinumą, reikšmę vykdymo procesui vykdančiojoje valstybėje narėje.
66. Teisingumo Teismas Prejudiciniame sprendime išaiškino, kad kai Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdytinumas yra sustabdytas kilmės valstybėje narėje, vykdančiosios valstybės narės teismas ar kompetentinga institucija privalo sustabdyti toje valstybėje pradėtą vykdymo procesą, jeigu pateikiamas Reglamento 805/2004 6 straipsnio 2 dalyje nurodytas pažymėjimas, nurodantis vykdytinumo sustabdymą ar jo apribojimą (Prejudicinio sprendimo 62–64 punktai).
67. Nagrinėjamu atveju byloje nėra ginčo, kad duomenų apie Reglamento 805/2004 6 straipsnio 2 dalyje nurodyto pažymėjimo, kuris patvirtintų Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdytinumo sustabdymą ar jo apribojimą, išdavimą nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teismui ar juolab antstoliui nebuvo pateikta. Pareiškėjas, kuris, kaip skolininkas, turėtų būti suinteresuotas tokio pažymėjimo išdavimu, taip pat byloje neneigė, kad šis pažymėjimas nebuvo išduotas.
68. Išdėstytų argumentų pagrindu darytina išvada, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nusprendė sustabdyti vykdomąją bylą. Nors pirmosios instancijos teismas netenkino pareiškėjo prašymo sustabdyti vykdomąją bylą, vertinant abiejų teismų procesinių sprendimų motyvuojamųjų dalių turinį, tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai, pažeiddami Reglamento 805/2004 6 straipsnio 2 dalies, 11, 23 straipsnių nuostatas, netinkamai aiškino ir interpretavo kilmės valstybės, t. y. Vokietijos, teismo nutarties, kuria spęstas klausimas dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymo sustabdymo, reikšmę vykdymo procesui Lietuvoje.

Dėl bylos procesinės baigties ir kitų procesinių klausimų

69. Teisėjų kolegija, apibendrindama išdėstytas aplinkybes ir argumentus, konstatuoja, kad tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai, nepagrįstai pripažinę antstolio veiksmų neteisėtumą, atsisakant sustabdyti vykdomąją bylą pagal pareiškėjo prašymą, nesivadovavo bylai aktualiu teisiniu reglamentavimu, nustatytu Reglamento 805/2004 23 straipsnyje. Taip pat apeliacinės instancijos teismas, pagal pareiškėjo prašymą sustabdydamas vykdomąją bylą, nesivadovavo Reglamento 805/2004 6 straipsnio 2 dalies, 11 ir 23 straipsnių nuostatomis, ir tai sudaro pagrindą panaikinti skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį. Pirmosios instancijos teismas atsisakymą sustabdyti vykdomąją bylą nepagrįstai motyvavo tik aplinkybe dėl kilmės valstybės narės teismo priimtų nutarties, kuria spęstas klausimas dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymo sustabdymo, todėl darytina išvada, jog pirmosios instancijos teismas taip pat pažeidė Reglamento 805/2004 6 straipsnio 2 dalies, 11 ir 23 straipsnių nuostatas. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad pirmosios instancijos teismas, netenkindamas

pareiškėjo skundo dėl antstolio veiksmų ir prašymo sustabdyti vykdomąją bylą, priėmė teisingą procesinį sprendimą, šio teismo nutartis (išskyrus dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo) paliktina nepakeista, pakeičiant jos motyvus šioje nutartyje nurodytais motyvais ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 2, 3 punktai, 3 dalis).

70. Suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde, be kita ko, nurodė, kad pareiškėjas nepateikė tinkamų įrodymų, pagrindžiančių atstovavimą, jam atstovaujantis asmuo neturi tam įgaliojimų, todėl jo skundas turėjo būti paliktas nenagrinėtas. Teisėjų kolegija atmeta kaip nepagrįstus šiuos kasacinio skundo argumentus. Kaip pagrįstai nurodė apeliacinės instancijos teismas, Kauno apygardos teismas 2020 m. gegužės 19 d. nutartyje, sprenddamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių, išsprendė ir pareiškėjo atstovės įgaliojimų klausimą, pripažinęs pareiškėjo atstovavimą tinkamu. Atsižvelgiant į teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo principų užtikrinimo svarbą, įvertinus tai, kad pareiškėjo tinkamo atstovavimo klausimas jau vieną kartą buvo išspręstas, o, bylos duomenimis, į bylą nebuvo pateikta įrodymų, kurie leistų daryti pagrįstą išvadą dėl pareiškėjo atstovavimo netinkamumo, nėra pagrindo sutikti su kasacinio skundo argumentu, jog pareiškėjo skundas turėjo būti paliktas nenagrinėtas.
71. Papildomai pažymėtina, kad kasaciniame procese draudžiama remtis naujomis aplinkybėmis ir naujais įrodymais, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme ([CPK 347](#) straipsnio 2 dalis). Teismo nagrinėjimo dalyką kasaciniame teisme lemia kasacinio skundo ribos, o apskųsto teismo sprendimo teisėtumas tikrinamas tik teisės taikymo aspektu ([CPK 353](#) straipsnio 1 dalis). Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Naujų įrodymų priėmimas ir jų vertinimas kasaciniame procese negalimas. Atsižvelgiant į nurodytas teisės normas, atsisakytina priimti suinteresuoto asmens „Lufthansa“ pateiktus naujus įrodymus: su kasaciniu skundu pateiktą Vokietijos Frankfurto prie Maino apygardos teismo 2020 m. balandžio 9 d. nutarties kopiją ir jos vertimą į lietuvių kalbą, ištraukas iš straipsnių vokiečių kalba su vertimu į lietuvių kalbą ir 2023 m. kovo 23 d. pateiktas Vokietijos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 14 d. nutarties, 2023 m. vasario 28 d. sprendimo įsiteisėjimo patvirtinimo VII ZR 25/22kopijas bei šių dokumentų vertimus į lietuvių kalbą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

72. [CPK 443 straipsnio](#) 6 dalyje nustatyta, kad dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos; tais atvejais, kai dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas arba jų interesai yra priešingi, teismas gali proporcingai padalyti (t. y. paskirstyti) turėtas bylinėjimosi išlaidas arba jų atlyginimą priteisti iš dalyvavusio byloje asmens, kurio pareiškimas atmestas. Teisėjų kolegija pažymi, kad pagal šios teisės normos dispoziciją teismas dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo sprendžia tik esant skirtingam dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumui dėl bylos baigties (ar jų interesų priešingumui) ir tik esant teismo procesiniam sprendimui, priinamam (priimtam) dalyvavusio byloje asmens naudai, ir šiuo remdamasis.
73. Šiuo atveju byloje dalyvaujančių asmenų – pareiškėjo (skolininko, ginčijusio antstolio veiksmus) ir suinteresuotų asmenų (išieškotojo, prašiusio atmesti skundą dėl antstolio veiksmų, ir antstolio) – suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas, todėl pripažintina byloje dalyvaujančių asmenų teisė į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą [CPK 443 straipsnio](#) 6 dalies prasme.
74. [CPK 93 straipsnio](#) 5 dalyje nustatyta, kad jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą. Teisėjų kolegijai nusprendus, kad apeliacinės instancijos teismo nutartis yra nepagrįsta ir neteisėta, o pirmosios instancijos teismo nutartis iš esmės paliekama galioti, pakeičiant jos motyvus, keičiamas ir bylinėjimosi išlaidų paskirstymas apeliacinės ir pirmosios instancijos teismuose.
75. Atsižvelgiant į galutinį bylos išnagrinėjimo rezultatą, pripažintina, kad suinteresuoti asmenys antstolis ir „Lufthansa“ turi teisę į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
76. Dėl išlaidų už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu. Šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos. Šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio ([CPK 98 straipsnio](#) 1–2 dalys).
77. [CPK 93 straipsnio](#) 6 dalyje nustatyta, kad bylinėjimosi išlaidos, susidariusios dėl teismo kreipimosi į Konstitucinį Teismą ar kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją, taip pat dėl kreipimosi į administracinį teismą dėl norminio teisės akto teisėtumo, proceso dalyviams paskirstomos pagal šiame straipsnyje išdėstytas taisykles.
78. Suinteresuotas asmuo antstolis nepateikė prašymo priteisti bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, atlyginimą.
79. Suinteresuotas asmuo „Lufthansa“ pirmosios instancijos teisme pareiškė prašymą priteisti 6790,80 Eur bylinėjimosi išlaidų, tarp kurių nurodo patyręs 5597 Eur išlaidų už advokatų suteiktas 33,20 val. teises paslaugas (susipažinimą su skundu, atsiliepimo į pareiškėjo skundą, rašytinių paaiškinimų į bylos šalių rašytinius paaiškinimus rengimą, bylos šalių pateiktų rašytinių paaiškinimų analizę, teisinio reguliavimo analizę, komunikaciją su vertėju ir klientu), taip pat 11 936,80 Eur (taip nurodyta prašyme) išlaidų už dokumentų vertimą, atlyginimą. Pateiktuose dokumentuose nėra konkrečiai nurodyta, už kokią konkrečią sumą suteiktos konkrečios teisinės paslaugos, t. y. nurodyta bendra 5597 Eur suma už advokatų teises paslaugas. Pagal pateiktus duomenis, už nurodytas paslaugas suinteresuotas asmuo sumokėjo 2020 m. birželio 4 d. ir 2020 m. gegužės 28 d. Pagal pateiktus mokėjimą, patvirtinančius dokumentus, suinteresuotas asmuo patyrė 1444,49 Eur išlaidų dokumentų vertimui. Pripažįstant šias dokumentų vertimo išlaidas būtinomis ir pagrįstomis, o susipažinimą su procesiniais dokumentais, jų analizę priskiriant prie procesinio dokumento rengimo teisinės paslaugos, prašomas priteisti išlaidų atlyginimas už atsiliepimo į skundą ir rašytinių paaiškinimų rengimą viršija Rekomendacijų dėl civilinės bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu „Dėl Rekomendacijų dėl civilinės bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio patvirtinimo“; (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) (toliau – Rekomendacijos) 7, 8.2, 8.16 punktuose nustatytus dydžius, todėl priteistina suma mažintina iki 5925,89 Eur (1444,49 Eur + 3395 Eur + 1086,40 Eur (543,20 Eur x 2)). Taigi suinteresuotam asmeniui „Lufthansa“ priteistina iš pareiškėjo ir suinteresuoto asmens AMCON, kuris bylos procese paaiškė pareiškėjo poziciją, po 2962,95 Eur (5925,89 Eur / 2) bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo.
80. Suinteresuotas asmuo „Lufthansa“ apeliacinės instancijos teisme pareiškė prašymą priteisti 12 582,14 Eur bylinėjimosi išlaidų, tarp kurių 8272 Eur išlaidos už advokatų suteiktas 49 val. teises paslaugas (susipažinimą su teismo nutartimi, teismų praktikos paiešką ir analizę, įrodymų rinkimą, jų peržiūrą, susipažinimą su byloje dalyvaujančių asmenų pateiktais atskiraisiais skundais, atsiliepimais, paaiškinimais, atskirojo skundo, atsiliepimo į atskiruosius skundus rengimą, komunikaciją su klientu), taip pat 4310,14 Eur išlaidos už dokumentų vertimą, atlyginimą. Pateiktuose dokumentuose nėra konkrečiai nurodyta, už kokią konkrečią sumą suteiktos konkrečios teisinės paslaugos, t. y. nurodyta bendra 8272 Eur suma už advokatų teises paslaugas. Pagal pateiktus duomenis, už nurodytas paslaugas suinteresuotas asmuo sumokėjo 2020 m. liepos 9 d., 2020 m. rugpjūčio 27 d. ir 2020 m. rugsėjo 10 d.

81. Įvertinus tai, kad apeliacinės instancijos teismo nutartimi buvo atsisakyta priimti suinteresuoto asmens kartu su atskiruoju skundu pateiktus naujus įrodymus su vertimu į lietuvių kalbą, būtinomis ir pagrįstomis pripažįstamos 2155,07 Eur dokumentų vertimo išlaidos.
82. Vertinant, kad susipažinimas su teismo procesiniu sprendimu, procesiniais dokumentais, teismų praktikos paieška priskirtinas prie procesinio dokumento rengimo teisinės paslaugos, prašomas priteisti išlaidų atlyginimas viršija Rekomendacijų 7, 8.15, 8.16 punktuose nustatytus dydžius, todėl priteistina suma už advokato teisinės paslaugas mažintina iki 1104,80 Eur (552,40 Eur + 552,40 Eur).
- Taigi suinteresuotam asmeniui „Lufthansa“ priteistina iš pareiškėjo ir suinteresuoto asmens AMCON, kuris bylos procese palaikė pareiškėjo poziciją, po 1629,94 Eur (3259,87 Eur (2155,07 Eur + 1104,80 Eur) / 2) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.
83. Suinteresuotas asmuo antstolis kasaciniam teismui pateikė prašymą priteisti 925,65 Eur bylinėjimosi išlaidų už advokato suteiktas paslaugas, rengiant rašytinius paaiškinimus, atlyginimo. Už nurodytas paslaugas sumokėta 2023 m. balandžio 4 d. Prašomas priteisti išlaidų atlyginimas viršija Rekomendacijų 7, 8.16 punktuose nustatytus dydžius, todėl priteistina suma mažintina iki 760,12 Eur. Taigi suinteresuotam asmeniui antstoliui priteistina iš pareiškėjo ir suinteresuoto asmens AMCON, kuris bylos procese palaikė pareiškėjo poziciją, po 380,06 Eur (760,12 Eur / 2) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.
84. Suinteresuotas asmuo „Lufthansa“ 2021 m. birželio 1 d. kasaciniam teismui pareiškė prašymą priteisti 9811,68 Eur bylinėjimosi išlaidų, tarp kurių 7500 Eur išlaidos už advokatų suteiktas teisinės paslaugas (susipažinimą su teismo nutartimi, teismų praktikos paiešką ir analizę, kasacinio skundo rengimą, susipažinimą su byloje dalyvaujančių asmenų pateiktais procesiniais dokumentais, komunikaciją su klientu), taip pat 2311,68 Eur išlaidos už dokumentų vertimą, atlyginimą. Pateiktuose dokumentuose nėra nurodyta, už kokią konkrečią sumą suteiktos konkrečios teisinės paslaugos, t. y. nurodyta bendra 7500 Eur suma už advokatų teisinės paslaugas. Pagal pateiktus duomenis, už nurodytas paslaugas suinteresuotas asmuo sumokėjo 2020 m. gruodžio 17 d., 2021 m. sausio 14 d., 2021 m. vasario 18 d. ir 2021 m. kovo 25 d.
85. Suinteresuotas asmuo „Lufthansa“ 2023 m. balandžio 5 d. kasaciniam teismui pareiškė papildomą prašymą priteisti atlyginti iš viso 26 437,36 Eur bylinėjimosi išlaidų, tarp kurių kasaciniam teismui 2021 m. birželio 1 d. pateiktame prašyme nurodyta 9811,68 Eur bylinėjimosi išlaidų suma, 16 625,68 Eur papildomos išlaidos (už advokatų suteiktas teisinės paslaugas Lietuvos Aukščiausiajame Teisme (susipažinimą su kasacinio teismo nutartimi ir byloje dalyvaujančių asmenų procesiniais dokumentais, pozicijos parengimą, derinimą su klientu, rašytinių paaiškinimų parengimą) ir Teisingumo Teisme (už prašymo dėl prisijungimo prie el. sistemos, rašytinių pastabų dėl preliminariam sprendimui pateiktų klausimų parengimą, nuomonės dėl teismo posėdžio pateikimą, atstovavimą (2 advokatai, kiekvienas – po 10 val. pasirengimo posėdžiui ir po 3,5 val. atstovavimą) bei 1409,42 Eur kelionės į Liuksemburgą ir iš jo, pervežimo, nakvynės išlaidos)). Pagal pateiktus duomenis, už nurodytas paslaugas suinteresuotas asmuo sumokėjo 2021 m. liepos 22 d., 2021 m. rugsėjo 16 d., 2021 m. spalio 28 d., 2021 m. lapkričio 11 d., 2021 m. gruodžio 16 d., 2022 m. gegužės 26 d., 2022 m. liepos 21 d., 2022 m. rugpjūčio 25 d., 2022 m. rugsėjo 22 d., 2023 m. kovo 30 d. Pateiktuose dokumentuose nėra nurodyta, už kokią konkrečią sumą suteiktos konkrečios teisinės paslaugos.
86. Įvertinus tai, kad kasacinis teismas šia nutartimi atsisako priimti suinteresuoto asmens kartu su kasaciniu skundu ir rašytiniais paaiškinimais pateiktus naujus įrodymus su vertimu į lietuvių kalbą, būtinomis ir pagrįstomis pripažįstamos 1155,84 Eur dokumentų vertimo išlaidos.
87. Vertinant, kad susipažinimas su teismo procesiniu sprendimu, procesiniais dokumentais, teismų praktikos paieška priskirtinas prie procesinio dokumento rengimo teisinės paslaugos, prašomas priteisti išlaidų atlyginimas už kasacinio skundo ir rašytinių paaiškinimų parengimą viršija Rekomendacijų 7, 8.13 punktuose nustatytus dydžius, todėl priteistina suma už nurodytas advokato teisinės paslaugas mažintina iki 4449,48 Eur (3200,56 Eur + 609,68 Eur + 639,24 Eur).
88. Kasacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad, nustatant išlaidų už rašytinių paaiškinimų Teisingumo Teismui parengimą dydį, įstatymo analogijos pagrindu gali būti taikomas Rekomendacijų 8.2 punkte nustatytas koeficientas už ieškinio, priešieškinio, atsiliepimo į ieškinį ar priešieškinį parengimą; nustatant išlaidų už atstovavimą Teisingumo Teismo posėdyje dydį gali būti taikomas Rekomendacijų 8.19 punkte nustatytas koeficientas už vieną teisinių konsultacijų, atstovavimo teisme, pasirengimo teismo ar parengiamajam posėdžiui valandą, dalyvavimo derybose dėl taikos sutarties sudarymo valandą ar asmens atstovavimo ikiteisminėse ginčų sprendimo institucijose, jeigu tas pats ginčas vėliau tapo teisminis, valandą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-150-611/2019, 22–23 punktai; 2022 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-185-916/2022, 131 punktas).
89. Teisėjų kolegija, plėtodama aptartą praktiką, nusprendžia, kad nustatant išlaidų už kitų dokumentų, susijusių su atstovavimu Teisingumo Teismo bylos procese, parengimą dydį galėtų būti taikomas Rekomendacijų 8.17 punkte nustatytas koeficientas už kitų dokumentų, susijusių su atstovavimu bylų procese, parengimą (išskyrus dokumentus, kuriais šalinami procesinių dokumentų trūkumai).
90. Suinteresuoto asmens „Lufthansa“ prašomo priteisti bylinėjimosi išlaidų už rašytinių paaiškinimų Teisingumo Teismui parengimą atlyginimo maksimalus dydis pagal Rekomendacijų 8.2 punktą yra 4324,75 Eur, išlaidų už kitus dokumentus, susijusius su bylos procesu Teisingumo Teisme, atlyginimo maksimalus dydis pagal Rekomendacijų 8.17 punktą yra 345,98 Eur (172,99 Eur x 2), o išlaidų už pasirošimą ir atstovavimą Teisingumo Teisme, atsižvelgiant į suinteresuoto asmens nurodytą šių veiksmų trukmę, atlyginimo maksimalus dydis pagal Rekomendacijų 8.19 punktą yra 2335,37 Eur. Taigi maksimali atlygintina advokato išlaidų, susijusių su bylos procesu Teisingumo Teisme, suma – 7006,10 Eur (4324,75 Eur + 345,98 Eur + 2335,37 Eur).
91. Kasacinis teismas taip pat yra išaiškinęs, kad sprendžiant dėl vykimo į Teisingumo Teismą ir gyvenamojo ploto nuomos Liuksemburge galimų priteisti dydžių pagal analogiją vadovautinasi Rekomendacijų 3 punktu ir taikytinos Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 116 patvirtintos dienpinių ir gyvenamojo ploto nuomos normos vykstantiems į užsienio komandiruotes (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-150-611/2019, 24 punktas). Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, kad nurodytas finansų ministro įsakymas nuo 2017 m. liepos 5 d. yra netekęs galios (finansų ministro 2017 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 1K-257), pažymi, jog sprendžiant dėl vykimo į Teisingumo Teismą ir gyvenamojo ploto nuomos Liuksemburge galimų priteisti dydžių pagal analogiją vadovautinasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. Nr. 526 nutarimu dėl dienpinių ir kitų komandiruočių išlaidų apmokėjimo.
92. Teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kad suinteresuotas asmuo nurodytoms kaip patirtoms 1409,42 Eur kelionės į Liuksemburgą ir iš jo, pervežimo, nakvynės išlaidoms įrodyti pateikė tik bendro pobūdžio duomenų lentelę, tačiau nepateikė konkrečių tokių išlaidas pagrindžiančių mokėjimo įrodymų (sąskaitų faktūrų, mokėjimo nurodymų ir pan.), nusprendžia, jog šios suinteresuoto asmens nurodytos išlaidos pripažintinos nepagrįstomis, todėl jų atlyginimas nepriteistinas ([CPK 98 straipsnio](#) 1–2 dalys).
93. Taigi suinteresuotam asmeniui „Lufthansa“ priteistina iš pareiškėjo ir suinteresuoto asmens AMCON po 6305,71 Eur (12 611,42 Eur (1155,84 Eur + 4449,48 Eur + 7006,10 Eur) / 2) kasaciniame teisme ir Teisingumo Teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
- Apibendrinant suinteresuotam asmeniui „Lufthansa“ iš pareiškėjo ir suinteresuoto asmens AMCON priteistina po 7935,65 Eur (1629,94 Eur + 6305,71 Eur) išlaidų advokato pagalbai apeliacinės instancijos teisme, kasaciniame teisme ir Teisingumo Teisme atlyginimo.
94. Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme patirta 5,97 Eur bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. balandžio 14 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Tenkinant kasacinį skundą, šių

bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei turėtų būti priteisiamas iš pareiškėjo ir suinteresuoto asmens AMCON, iš kiekvieno priteisiant po 2,99 Eur. Tačiau kadangi tokia iš kiekvieno jų išieškotina suma yra mažesnė nei minimali 5 Eur valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“, redakcija, galiojanti nuo 2020 m. sausio 23 d.), todėl procesinių dokumentų įteikimo išlaidų atlyginimas valstybės naudai nepriteistinas ([CPK 96 straipsnio](#) 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Kauno apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 25 d. nutartį panaikinti.

Kauno apylinkės teismo 2020 m. birželio 11 d. nutarties dalį, kuria netenkintas pareiškėjo „Arik Air Limited“ skundas dėl antstolio veiksmų ir vykdomosios bylos sustabdymo, palikti nepakeistą.

Kauno apylinkės teismo 2020 m. birželio 11 d. nutarties dalį, kuria nutarta nepriteisti dalyvaujantiems byloje asmenims patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, pakeisti.

Priteisti suinteresuotam asmeniui „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ (j. a. k. HRB 32088) iš pareiškėjo „Arik Air Limited“ (j. a. k. RC601023) ir suinteresuoto asmens „Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON)“ (adresas: 417 Tigris Crescent, Off Aguiyi Ironsi Street, Maitama, Abuja, FCT, Nigerija) po 2962,95 Eur (du tūkstančius devynis šimtus šešiasdešimt du Eur 95 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų pirmosios instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti suinteresuotam asmeniui „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ (j. a. k. HRB 32088) iš pareiškėjo „Arik Air Limited“ (j. a. k. RC601023) ir suinteresuoto asmens „Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON)“ (adresas: 417 Tigris Crescent, Off Aguiyi Ironsi Street, Maitama, Abuja, FCT, Nigerija) po 7935,65 Eur (septynis tūkstančius devynis šimtus trisdešimt penkis Eur 65 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, kasaciniame teisme ir Teisingumo Teisme, atlyginimo.

Priteisti antstoliui Marekui Petrovskiiui (a. k. (duomenys neskelbtini) iš pareiškėjo „Arik Air Limited“ (j. a. k. RC601023) ir suinteresuoto asmens „Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON)“ (adresas: 417 Tigris Crescent, Off Aguiyi Ironsi Street, Maitama, Abuja, FCT, Nigerija) po 380,06 Eur (tris šimtus aštuoniasdešimt Eur 6 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Atsisakyti priimti suinteresuoto asmens „Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH“ 2021 m. gruodžio 7 d. su kasaciniu skundu ir 2023 m. kovo 23 d. pateiktus naujus įrodymus ir grąžinti juos pateikusiam asmeniui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Danguolė Bublienė

Sigita Rudėnaitė

Antanas Simniškis